

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2015.3.9.
COM(2015) 120 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**A vízügyi keretirányelv és az árvízvédelmi irányelv: az uniós vizek jó állapotának
elérésére és az árvíz kockázat csökkentésére irányuló fellépések**

{SWD(2015) 50 final}

{SWD(2015) 51 final}

{SWD(2015) 52 final}

{SWD(2015) 53 final}

{SWD(2015) 54 final}

{SWD(2015) 55 final}

{SWD(2015) 56 final}

1. BEVEZETÉS

A 2000-ben elfogadott vízügyi keretirányelv¹ (VKI) végrehajtása megköveteli a tagállamoktól, hogy átlátható és együttműködő módon különböző költséghatékony intézkedéseket hozzanak. Ezeket az intézkedéseket (beleértve az intézkedési programok keretébe tartozókat is) vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben kell összefoglalniuk, amelyeket hatévente kell felülvizsgálniuk. 2012-ben a Bizottság közzétette az akkor ismert vízgyűjtő-gazdálkodási tervek értékelését.²

Az irányelv által megkövetelt hatékony vízgazdálkodás segít a tagállamoknak felkészülni a szélsőséges időjárási jelenségekre, amelyek az éghajlatváltozás következtében egyre gyakrabban jelentkeznek, és nagyon súlyos károkat okoznak.³ A VKI kiegészítésére 2007-ben elfogadásra került az árvízvédelmi irányelv, amely megköveteli a tagállamoktól az árvízveszélyek és az árvíz kockázatok értékelését és feltérképezését, és a védekezés megszervezése érdekében árvíz kockázat-kezelési tervek készítését.⁴

E két irányelv végrehajtása kritikus szakaszba ért. Ez a közlemény az eddig elért eredményeket mutatja be, szem előtt tartva azt, hogy a két irányelv rokon, és végrehajtásukat összehangoltan kell végezni. Az értékelés alapját a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben összefoglalt intézkedések végrehajtását szolgáló konkrét tagállami fellépésekről készült első jelentések szolgáltatták. Emellett támaszkodik a Bizottságnak a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekről készült 2012-es értékelésére⁵, és eleget tesz a VKI 18. cikkének (4) bekezdésében szereplő azon követelménynek, hogy a Bizottság 2015-ben közbenső jelentést adjon ki a tagállamok intézkedési programjainak végrehajtásáról.

A tagállamok intézkedési programjainak és előzetes árvíz kockázat-értékeléseinek bizottsági vizsgálata alapján kerültek megfogalmazásra az e dokumentum végén szereplő ajánlások. Az ajánlások időszerűségét az adja, hogy a tagállamoknak 2015 végéig kell elfogadniuk második vízgyűjtő-gazdálkodási terveiket és első árvíz kockázat-kezelési terveiket, és ezek nyilvános megvitatása jelenleg zajlik.

E közleményt hét bizottsági szolgálati munkadokumentum kíséri. Kettő részletesebben ismerteti a vízügyi keretirányelv és az árvízvédelmi irányelv végrehajtásának jelenlegi

---

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. október 23-i 2000/60/EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22.).

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52012DC0670>.

³ Amennyiben elmaradna az alkalmazkodás (vagyis az árvizek ellen a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően védekeznénk, és 100 éves visszatérési idővel számolunk), az Unióban az éghajlatváltozás és a társadalmi-gazdasági változások következtében elszenvedett károk értéke a jelenlegi 6,9 milliárd EUR/év összegről a 2020-as évekre 20,4 milliárd EUR/év összegre, a 2050-es évekre 45,9 milliárd EUR/év összegre, a 2080-as évekre pedig 97,9 milliárd EUR/év összegre növekedne. Lásd: Rojas et al. (2013): „Climate change and river floods in the European Union: Socio-economic consequences and the costs and benefits of adaptation” (Éghajlatváltozás és folyami árvizek az Európai Unióban: társadalmi-gazdasági következmények és az alkalmazkodás költségei és haszna), *Global Environmental Change* 23., 1737–1751. o., a <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378013001416#> linken érhető el.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2007. október 23-i 2007/60/EK irányelve az árvíz kockázatok értékeléséről és kezeléséről (HL L 288., 2007. 11.6.).

⁵ Lásd http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/impl_reports.htm#third.

állását.⁶ Őt pedig a 2012-ben még el nem fogadott belga, görög, spanyol, portugál és horvát⁷ vízgyűjtő-gazdálkodási terveket értékeli.

2. AZ UNIÓS VÍZPOLITIKÁBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK

A VKI és más, vízzel kapcsolatos irányelvek⁸ hozzájárultak a vízvédelem javulásához az EU-ban. Az európai lakosok általában nyugodtan ihatnak csapvizet, és Uniós-szerte több ezer parti területen, folyóban és tóban fürödhetnek. A városi, ipari és mezőgazdasági forrásokból származó szennyezést törvények szabályozzák.

2012-ben az EU édesvizekre vonatkozó szakpolitikájának célravezetőségi vizsgálata⁹ megerősítette, hogy a meglévő szakpolitikai keret megoldást kínál az európai édesvizeket fenyegető kihívásokra. Azonban sokat kell még tenni azért, hogy minden uniós víztest minősége megfelelő legyen, mert az utóbbi évtizedekre az állapotromlás és a helytelen kezelés volt jellemző. A Bizottság által 2012-ben készített, „Az európai vízkészletek megőrzésére irányuló terv”¹⁰ megállapította, hogy az Unióban a felszíni vizeknek hozzávetőleg a fele esélytelen arra, hogy 2015-ben elérje a jó ökológiai állapotot. Ráadásul 2012-ben még olyannyira hiányos volt a felszíni vizek kémiai állapotára vonatkozó megfigyelés, hogy a víztestek több mint 40 %-áról nem volt megbízható adat, és nem volt lehetséges megállapítani kiinduló helyzetüket. A talajvíz esetében valamivel kedvezőbb a kép, de egyes vízgyűjtőkben még mindig jelentős problémák állnak fenn.¹¹

A Bizottság a vízhez való jog érdekében indított első európai polgári kezdeményezésre adott válaszában¹² is hangsúlyozta, hogy a hetedik környezetvédelmi cselekvési programban és a vízkészletek megőrzésére vonatkozó tervben tett kötelezettségvállalások alapján megerősíti a vízzel kapcsolatos jogszabályok végrehajtását. A vízkészletek megőrzésére irányuló terv számos végrehajtási eszközt

---

⁶ A vízügyi keretirányelvben előírt intézkedési programok végrehajtásában elért eredményekről szóló jelentés; Az árvízvédelmi irányelv végrehajtásában elért eredményekről szóló jelentés.

⁷ A vízügyi keretirányelvben előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervek végrehajtásáról szóló jelentés.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i 2006/118/EK irányelve a felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről (HL L 372., 2006.12.27.); az Európai Parlament és a Tanács 2008. december 16-i 2008/105 irányelve a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról (HL L 348., 2008.12.24.); a Tanács 1991. december 12-i 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31.); a Tanács 1991. május 21-i 91/271/EGK irányelve a települési szennyvíz kezeléséről (HL L 135., 1991.5.30.); az Európai Parlament és a Tanács 2010. november 24-i 2010/75/EU irányelve az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17.); a Tanács 1998. november 3-i 98/83/EK irányelve az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről (HL L 330., 1998.12.5.); az Európai Parlament és a Tanács 2006. február 15-i 2006/7/EK irányelve a fürdővizek minőségéről (HL L 64., 2006.3.4.); az Európai Parlament és a Tanács 2008. június 17-i 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25.); az Európai Parlament és a Tanács 2009. október 21-i 2009/128/EK irányelve a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 309., 2009.11.24.).

⁹ SWD(2012) 393 final.

¹⁰ COM(2012) 673 final.

¹¹ Mivel az egyes európai vízgyűjtők helyzete eltérő, az uniós átlag (2015-ben a víztestek 90 %-a elérheti a felszín alatti víz jó mennyiségi állapotát és 77 % a felszín alatti vizek jó kémiai állapotát) jelentős regionális problémákat takar. Az adatokat egyébként is óvatosan kell értelmezni, mivel egyes tagállamok talajvízre vonatkozó megfigyelési módszerei hiányosak és egyes pontokon megkérdőjelezhetők.

¹² COM(2014) 177 final.

javasolt, amelyek bekerültek a VKI közös végrehajtási stratégiájának¹³ 2013–2015-ös munkaprogramjába. Ezenfelül a Bizottság 2012 óta megerősítette a tagállamokkal folytatott párbeszédet, és hosszas kétoldalú találkozókot tartott velük vízgyűjtő-gazdálkodási terveik értékelése és a végrehajtás javítására szolgáló konkrét tennivalók egyeztetése jegyében.

A közös végrehajtási stratégiának és a kétoldalú folyamatnak köszönhetően javult a VKI követelményeinek megértése, új végrehajtási eszközök jöttek létre, és tapasztalatokra épülő megoldásokat azonosítottak. Amennyiben a tagállamok figyelembe veszik ezeket a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek 2015-ben esedékes felülvizsgálatában, további jogérvényesítési intézkedésekre adott esetben nem is lesz szükség.¹⁴ Mindazonáltal azokon az elsőbbségi területeken¹⁵, ahol ezek a törekvések nem javítják a végrehajtást, a Bizottság folytatja a jogsértési eljárásokat.

Az uniós vízpolitika ahhoz is hozzájárult, hogy az EU-ban dinamikus, világviszonylatban is elsőrangú vízügyi ágazat épüljön ki, amelyben napjainkban 9000 kkv tevékenykedik¹⁶, és amely csaknem 500 000 teljes munkaidős álláshelyet biztosít¹⁷. Vagyis az uniós vízügy sokkal több, mint környezetvédelmi válaszingyintézkedés: a zöld és a kék növekedés, valamint a forráshatékonyság építőköve. Például az ökoinnováció középpontjában állnak a vízkezelési technológiák, és a Bizottság 2012-ben azért indította a vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerséget¹⁸, hogy előmozdítsa az olyan innovatív megoldások fejlesztését, amelyek egyszerre támogatják a fenntartható gazdasági növekedést és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást.

3. A BIZOTTSÁG ÉRTÉKELÉSE A VKI SZERINTI INTÉZKEDÉSI PROGRAMOKRÓL

Az intézkedési programok kötelező alapintézkedésekből épülnek fel. Ezek között egyaránt vannak a VKI elfogadása előtti irányelveknek és a VKI-nek megfelelő intézkedések, például: szabályozások a vízkivételek, a szennyezések bevezetése, a diffúz szennyezés vagy a víztestek fizikai megváltoztatása tekintetében. A tagállamoknak ezek mellett kiegészítő intézkedéseket is kell hozniuk, ha az a környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges.

---

¹³ A közös végrehajtási stratégia olyan nyitott együttműködési folyamat, amelyben a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek vehetnek részt. 2001-ben indult, célja a VKI végrehajtásának elősegítése.

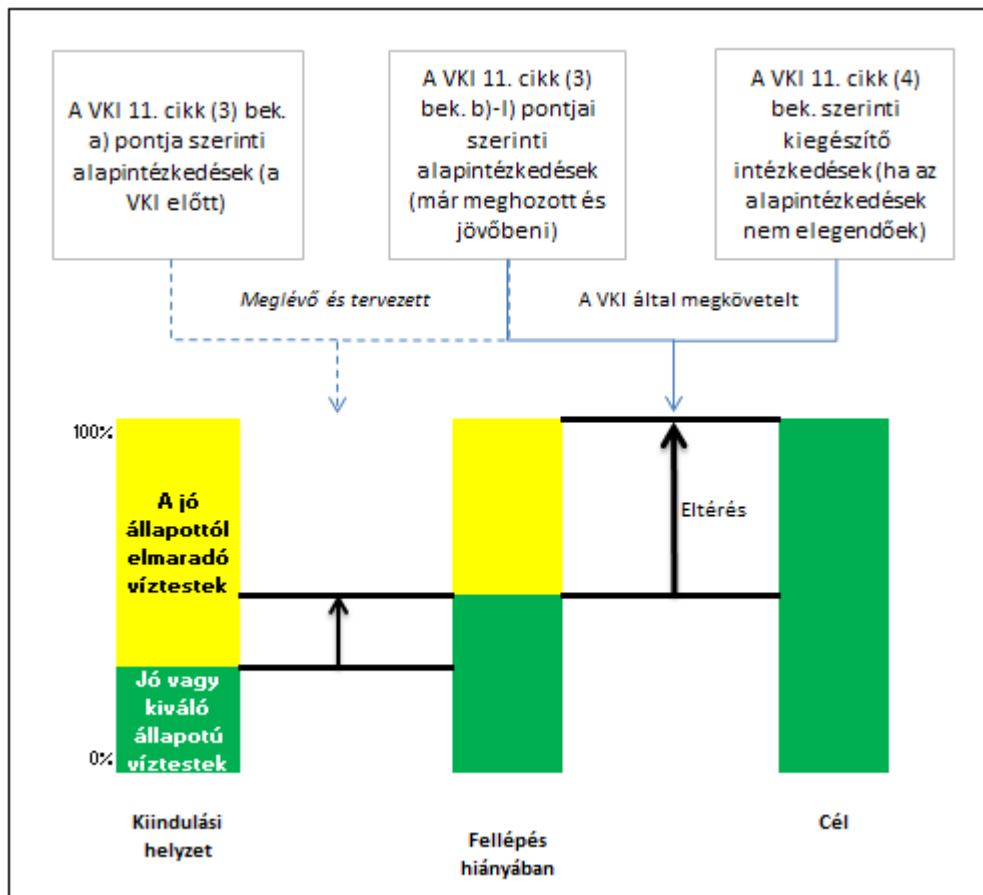
¹⁴ A vízügyi keretirányelvben előírt intézkedési programok végrehajtásában elért eredményekről szóló jelentés melléklete konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a tagállamok által meghozandó intézkedések tekintetében. Ezek a Bizottság értékelését és a kétoldalú folyamat eredményeit tükrözik.

¹⁵ A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elfogadására vonatkozó határidők betartása, megfigyelés és értékelés, a mezőgazdaságból származó diffúz szennyezés, a VKI-nek nem megfelelő infrastruktúrák stb., mindez a nitrátokról és a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvek végrehajtásával is összhangban.

¹⁶ COM(2012) 216 final.

¹⁷ Potential for stimulating sustainable growth in the water industry sector in the EU and the marine sector — input to the European Semester, Water Industry Final REPORT, Acteon (A fenntartható növekedés ösztönzésének lehetőségei az uniós vízügyi ágazatban és a tengeri ágazatban – az európai szemeszter vitaanyaga, vízügyi jelentés) – még nem került közzétételre.

¹⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/innovationpartnership/about_en.htm.

1. ábra: a megszokott helyzettől a jó vízminőség 2015-ig való eléréséhez vezető intézkedések egyszerűsített folyamatábrája

A Bizottság értékelése azt tárta fel, hogy sok tagállam arra alapozta az intézkedéseit, hogy mi van már készen vagy előkészületben, és mit lehet megtenni, de anélkül, hogy figyelembe vette volna a víztestek aktuális állapotát és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben azonosított, a jó állapot elérését akadályozó terheléseket. A jó állapot elérését szolgáló legmegfelelőbb és legköltséghatékonyabb intézkedések megtervezése és ezáltal a teljesítmény javítása helyett számos tagállam csak azt mérte fel, hogy a meglévő intézkedések milyen mértékben járulnak hozzá a VKI környezetvédelmi célkitűzéseinek eléréséhez. Így a mentességeket túlzottan széles körben és megfelelő indokok nélkül alkalmazzák. A legtöbb olyan esetben, ahol mentességet alkalmaznak, és a jó állapot elérését késleltetik, nem is világos, hogy történnek-e intézkedések a célhoz való közeledés érdekében, amint azt az irányelv megköveteli.

A VKI környezetvédelmi céljai mennyiségiek, és egyértelmű ütemterv vonatkozik rájuk. Az a tagállamok által előszeretettel alkalmazott megközelítés, hogy a jó irányba haladnak, nagyrészt az eddigieken túlmutató különösebb fellépés nélkül, a legtöbb víztest esetében egyértelműen nem elegendő a környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez.

3.1. A mezőgazdaság, az ipar és a háztartások okozta vízszennyezés

A VKI céljainak eléréséhez és a szennyezés csökkentéséhez előfeltétel más irányelvek és rendeletek megfelelő végrehajtása. Ilyen a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv, a nitrátokról szóló irányelv, a peszticidek fenntartható használatáról szóló

irányelv és az ipari kibocsátásokról szóló irányelv, amelyek kulcsszerepet játszanak mind a pontszerű, mind a diffúz szennyezés elleni harcban, ezért figyelembe veendő a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az intézkedési programok összeállításakor.

Ami a **mezőgazdasági ágazatot** illeti, a nitrátokról szóló irányelv szerinti legutóbbi jelentés¹⁹ kismértékű javulásról számol be a talajvíz nitrátszennyezettsége tekintetében, de hangsúlyozza, hogy a szennyezettség csökkentése és megelőzése érdekében további fellépésre van szükség. Ezt a tagállamok intézkedési programjairól szóló jelentések elemzése is megerősíti. Jóllehet a tagállamok a vízgyűjtő kerületek 63 %-a esetében arról számoltak be, hogy a nitrátokról szóló irányelv végrehajtása nem elegendő a diffúz szennyezés olyan mértékű csökkentéséhez, amely biztosíthatná a VKI céljainak elérését, a szennyezettség orvoslására nem hozták meg a szükséges kiegészítő intézkedéseket. A diffúz szennyezés az uniós vízgyűjtő kerületek 90 %-ára, a felszíni víztestek 50 %-ára és a felszín alatti víztestek 33 %-ára jelentős hatással van²⁰. A diffúz szennyezés legjelentősebb forrása a mezőgazdasági ágazat. Történt ugyan előrelépés az ásványi eredetű műtrágyák használatának csökkentésében²¹, de a tagállamok által a mezőgazdasági terhelések csökkentésére hozott alapintézkedések még hézagosak, például a nitrátokról szóló irányelvben azonosított nitrátérzékeny területeken kívül nincs megoldva a foszfát- és nitrát-kibocsátás szabályozása. A jelentésekben említett kiegészítő mezőgazdasági intézkedések nagyrészt önkéntesek, szerepelnek köztük a tanácsadási programok vagy a közös agrárpolitika (KAP) keretébe tartozó agrár-környezetvédelmi intézkedések, például a gazdálkodás külterjesítése és az ökológiai gazdálkodás.

Ami a **háztartásokat** illeti, a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv végrehajtása nehézségekkel járt, elsősorban a szennyvíz-csatornázás és -kezelés területén végrehajtandó infrastrukturális beruházások pénzügyi és tervezési vonatkozásai miatt. A 15 régi tagállamban²² előrehaladott, sokuk esetében csaknem teljes a végrehajtás. A 13 újabb tagállam tekintetében azonban, bár a csatlakozási szerződésekben megállapított átmeneti időszakok a végükhöz közelednek, és az elmúlt évtizedben rengeteg munkát történt, még várat magára a teljes körű megfelelés. A 15 régi tagállam számára elsősorban a szennyvíz-elvezető és -kezelő rendszerek karbantartása és felújítása jelent kihívást, míg az új tagállamoknál még folyamatban van a minimálisan megkövetelt infrastruktúra kiépítése. A városi területeken továbbra is az egyik legjelentősebb szennyező tényező a csatornák túlfolyása²³, amelyet az elkövetkezendő években Uniószerint jelentős beruházásokkal kell megszüntetni. A megfelelési arány javítása érdekében a bizottság felkérte a tagállamokat, hogy 2014-ben részletes végrehajtási programokat nyújtsanak be, amelyekben szerepel az infrastruktúrákba való beruházások tervezése is. A Bizottság e terveket jelenleg elemzi.

Az ipari tevékenységek által okozott szennyezés bizonyos szennyezőanyagok és víztestek esetében igen jelentős lehet. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv rendelkezik az ilyen szennyezés korlátozásának fő módjairól, nevezetesen előírja, hogy

---

¹⁹ COM (2013) 683 final.

²⁰ A jelentős terhelésnek kitett víztestek esetében fennáll annak a kockázata, hogy csupán az eddigi intézkedéseket alkalmazva nem érik el a jó állapotot.

²¹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_mineral_fertiliser_consumption.

²² Az Unióhoz 2004. május 1. előtt csatlakozott tagállamok. A 13 újabb tagállam 2004. május 1-jén vagy azt követően csatlakozott.

²³ Ez lehet az esővízcsatornák vagy a kombinált (esővíz- és egyben szennyvízelvezető) csatornák túlfolyása.

az ipari létesítmények üzemeltetőinek az elérhető legjobb technikákat kell alkalmazniuk a környezet egészének (vizek, levegő és talaj) magas szintű védelme érdekében. A nemzeti hatóságok feladata biztosítani, hogy az ipari létesítmények kibocsátási engedélyeiben szereplő határértékek egyrészt megfeleljenek az elérhető legjobb technikáknak, másrészt figyelembe vegyék a vízzel kapcsolatos célokat is. Habár ez bizonyos mértékig így is történik, az intézkedési programok tanúsága szerint nem valósul meg szisztematikusan, vagy a jelentések erről nem számolnak be²⁴.

A legtöbb tagállam elkezdte az **elsőbbségi anyagok** kibocsátásaira vonatkozó nyilvántartás összeállítását a környezetminőségi előírásokról szóló irányelvvel összhangban. E munka és a terhelések és hatások elemzése segítségével azonosítják a szennyezés forrásait. A pontszerű vagy diffúz szennyezéssel érintettként azonosított víztestek aránya igen eltérő a tagállamok között. A nyilvántartás keretében a legtöbb tagállam még nem számszerűsítette a több forrásból származó diffúz kibocsátásokat. Szintén jelentős különbségek vannak az egyes tagállamok által azonosított országos jelentőségű szennyező anyagok²⁵ száma között. Így a tagállamok által a kémiai szennyezés tekintetében azonosított intézkedések túlságosan általánosak, sem konkrét anyagra, sem konkrét forrásra nem irányulnak, eredményük pedig nem számszerűsíthető.

3.2. Felelőtlen vízhasználat: a túlzott vízkivétel

A természet által visszapótolható mennyiségen túli vízkivétel jelentős terhet ró az uniós felszíni és felszín alatti vizekre; különösen igaz ez a Földközi-tenger és a Fekete-tenger medencéjében az öntözés miatt, az EU más részein pedig a városiasodás és a különböző gazdasági tevékenységek következtében. A túlzott vízkivétel a felszíni víztestek 10 %-át és a felszín alatti víztestek 20 %-át érinti jelentősen. Azon vízgyűjtő kerületek tekintetében, ahol már túlzott mértékű a vízkivétel, a VKI megköveteli a tagállamoktól, hogy a vízkivétel hosszú távú fenntarthatóságát helyreállító intézkedéseket hozzanak, például vizsgálják felül a vízhasználati engedélyeket vagy javítsák a jogérvényesítést. Az első intézkedési programok szerint a tagállamok ezzel a problémával nem foglalkoznak kellőképpen, ugyanis az érintett víztesteknél általában mentességet állapítottak meg, gyakran megfelelő indoklás nélkül.

Az első vízgyűjtő-gazdálkodási tervek azt mutatják, hogy a legtöbb tagállam nem vette figyelembe a természet vízigényét, pedig azt a VKI előírja a környezetvédelmi célkitűzések elérése érdekében. Legtöbbször csak a nyári időszakokban fenntartandó minimális vízhozamot vették figyelembe ahelyett, hogy az ökoszisztémák egészséges és hasznos működéséhez szükséges egyéb tényezőkre is tekintettel lettek volna²⁶. Ez azt jelenti, hogy a végrehajtott intézkedések nem garantálják a jó állapot elérését számos olyan víztest esetében, amelyre jelentősen hat a vízkivétel vagy a vízátvétel (pl. öntözés, vízenergia, ivóvízellátás és hajózás céljára). Ugyanakkor az is igaz, hogy a tagállamok aktívan hozzájárultak az ökológiai vízhozamra vonatkozó egységes értelmezés és az ökológiai vízhozamnak a VKI végrehajtása keretében történő jobb figyelembe vételére vonatkozó útmutatás kialakításához. Ezt az útmutatást a tagállamok

---

²⁴ Az ipari szennyvizet kezelő létesítmények felújítása vagy bővítése csupán 29 vízgyűjtő kerület és 8 tagállam esetében szerepel a kulcsintézkedések között.

²⁵ Ezek a felszíni vizek tekintetében csak bizonyos vízgyűjtő kerületekre jellemző szennyező anyagok, vagy a felszín alatti vizek tekintetében olyan szennyező anyagok, amelyek kapcsán a tagállam határértéket állapít meg.

²⁶ Pl. az áradások hozamnagysága, gyakorisága, időtartama, időzítése és változásának sebessége.

2015-től kezdhetik alkalmazni.²⁷ A VKI közös végrehajtási stratégiája lehetővé tette egyebek mellett a helyes gyakorlatok megosztását, például az olyan vízmérlegek használata terén, amelyek figyelembe veszik a környezeti szükségleteket, és így biztosítják a víz fenntartható megosztását²⁸, illetve a távérzékeléses technológiák terén, amelyek az ellenőrzések támogatásához és az illegális vízkivételek felderítéséhez használhatók²⁹.

3.3. A víztestek hozamának és fizikai alakjának megváltoztatása

A víztestek hozamának és fizikai alakjának (vagyis hidromorfológiai jellemzőinek) megváltoztatása az egyik legfőbb akadály a jó állapot elérése előtt, ám az első intézkedési programok általában nem biztosították az ezekkel szembeni hathatós fellépést. A változtatások leggyakrabban valamilyen szürke infrastruktúra fejlesztéséből, például lecsapoló csatornák, öntözést vagy eróművet kiszolgáló gátak, a hajózást megkönnyítő zsilipek, árvízvédelmi töltések és gátak építéséből adódnak. Csaknem minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmaz néhány enyhítő intézkedést, de ezek legtöbbször nagyon általánosak, nincsenek rangsorolva, és nem kapcsolhatók egyértelműen sem a meglévő terhelésekhez, sem a várt hatásokhoz. Ráadásul egyes tagállamok nem fejlesztettek ki olyan értékelési módszereket, amelyek érzékenyek volnának a hidromorfológiai változtatásokra, ezért csak korlátozott mértékben tudnak fellépni a problémával szemben.

4. AZ ÁRVÍZVÉDELMI IRÁNYELVVEL VALÓ KAPCSOLAT

Széles körben elismert tény, hogy az éghajlatváltozás következtében Európa nagy részeit fenyegeti az árvizek gyakoriságának és súlyosságának fokozódása. 2007-ben az árvízvédelmi irányelv egy egész Európára kiterjedő keretrendszert hozott létre, amely segíti a tagállamokat az árvíz kockázat azonosításában, értékelésében és kezelésében.

Ahogy általában a kockázatkezelés területén szokás, az árvízvédelmi irányelvet egymást követő ciklusok szerint kell végrehajtani. A hatéves ciklusok végén árvíz kockázatkezelési tervek készülnek. A tervek első körének 2015 végére kell elkészülnie, és azokat össze kell hangolni a VKI szerinti vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel³⁰, hogy a két eszköz közötti szinergiák érvényesülhessenek. Egyszerre járulhatnak hozzá a VKI és az árvízvédelmi irányelv célkitűzéseéhez például a természetes vízmegtartó intézkedések³¹ azáltal, hogy megerősítik vagy megőrzik a víztartó rétegek, a talajok és az ökoszisztémák természetes vízmegtartó képességét. Az olyan intézkedések, mint az árterületek újbóli összekötése a folyókkal, vagy a folyókanyarulatok és a vizes

²⁷ Lásd az ökológiai hozamokról és a VKI végrehajtásáról szóló közös végrehajtási útmutatót: <https://circabc.europa.eu/w/browse/a3c92123-1013-47ff-b832-16e1caaaf9a>

²⁸ A vízmérlegekkel kapcsolatos közös végrehajtási útmutató várhatóan 2015 tavaszára készül el.

²⁹ Lásd az „Applying Earth observation to support the detection of non-authorised water abstractions” (A földmegfigyelés alkalmazása a nem engedélyezett vízkivételek felderítésére) című tanulmányt: <https://circabc.europa.eu/w/browse/fe1bf504-5dc4-4e12-a466-37c3a8c3eab4>.

³⁰ Lásd a közös végrehajtási stratégia keretében készült „Links between the Floods Directive (FD 2007/60/EC) and Water Framework Directive (WFD 2000/60/EC)” (A 2007/60/EK árvízvédelmi irányelv és a 2000/60/EK vízügyi keretirányelv közötti kapcsolatok) című tájékoztató dokumentumot: <https://circabc.europa.eu/w/browse/b91b99c7-835f-48fe-b0f5-57740b973d4c>.

³¹ Lásd a közös végrehajtási stratégia keretében készült szakmai dokumentumot a természetes vízmegtartó intézkedésekről: <https://circabc.europa.eu/w/browse/2457165b-3f12-4935-819a-c40324d22ad3>.

élőhelyek helyreállítása csökkenthetik vagy késleltethetik az árhullámot a folyó alsóbb szakaszain, miközben javítják a víz minőségét és elérhetőségét, hozzájárulnak az élőhelyek megőrzéséhez, és javítják az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességet.

Az árvízvédelmi irányelv által létrehozott kockázatkezelési folyamat első lépései az előzetes árvíz-kockázat-értékelések 2011 végéig történő elkészítése és a jelentős árvíz-kockázatnak kitett területek azonosítása voltak, amelyek segítségével a tagállamok a legveszélyeztetettebb területekre összpontosíthatták a végrehajtást. Az előzetes értékelések nagyrészt a múltbeli jelentős árvizekről rendelkezésre álló információkra és árvízi előrejelzésekre támaszkodtak.

A legtöbb tagállam új előzetes árvíz-kockázat-értékeléseket készített, míg mások a meglévő értékelésekre támaszkodtak, vagy azokat új elemekkel ötvözték. Az EU-ban a folyami áradás messze a leggyakoribb árvíz-típus, ezt követik az esőzések következtében kialakult és a tengervíz-betöréseknek tulajdonítható áradások. A jelentett következmények leggyakrabban gazdasági jellegűek, másodsorban pedig az emberi egészséget érintik³². A jelentős árvíz meghatározására vonatkozó kritériumok és a hatások felmérésének módszerei eltérőek, és ezeket nem is mindig ismertetik kellően részletesen.

Az árvíz-kockázatok értékelése keretében a tagállamok csupán egyharmada említett konkrétan hosszú távú fejleményeket (úgy mint éghajlatváltozás, társadalmi-gazdasági változások). Ez igencsak meglepő, hiszen az utóbbi évtizedekben számottevően emelkedtek az árvizek okozta károk Európában, elsősorban az árvíznek kitett területeken elhelyezett nagy értékek és az éghajlatváltozás miatt.

Az árvízvédelmi irányelv kockázatkezelési folyamatának második szakaszában 2013 végéig árvíz-veszély-térképeket és árvíz-kockázati térképeket kell kidolgozni azon területek tekintetében, amelyekről megállapították, hogy lehetséges jelentős árvíz-kockázat áll fenn. A Bizottság most elemzi a tagállamok által jelentett információkat³³.

Az említett hiányosságok ellenére immár minden tagállam egyszerre dolgozik ugyanazon a kereten belül az árvíz-kockázat okozta társadalmi, gazdasági és környezeti károk megelőzésén vagy mérséklésén. Az árvízvédelmi irányelv azt is előmozdította, hogy a védekezés mellett a tagállamok a megelőzésre és a felkészültségre is figyelmet fordítsanak³⁴. Az árvíz-veszély- és árvíz-kockázati térképeket most arra kell használni, hogy a hatóságok és a döntéshozók ezek alapján hozzanak az árvíz-veszély csökkentésére hivatott, a társadalom és a vízkincs szempontjából is hatékony és fenntartható intézkedéseket.

5. A TETTEK MEZEJÉN: BERUHÁZÁSI LEHETŐSÉGEK ÉS A VÍZ ÁRAZÁSA A HATÉKONYSÁG JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

A vízpolitikai célok jobb végrehajtásának és más szakpolitikákba, köztük a KAP-ba és a strukturális alapokba, mint támogatási programokba való nagyobb integrációjának szükségességét széles körben elismerik. A 2007–2013 közötti finanszírozási időszak

---

³² A tagállamok által jelentős árvíz-veszélynek kitett területként azonosított több mint 8000 területnek hozzávetőleg 9/10-ét folyami árvíz fenyegeti, és elsősorban gazdasági károk keletkezése várható.

³³ 2015 februárjáig három tagállam nem mutatta be árvíz-veszély- és árvíz-kockázati térképeit.

³⁴ A 2014–2020-as kohéziós politika keretében új támogatható terület a kockázatkezelés, így az időjárással és természeti jelenségekkel kapcsolatos kockázatok kezelését és megelőzését célzó projektek társfinanszírozásban részesülhetnek.

tekintetében azonban megállapítható, hogy a VKI céljainak megvalósítására fordítható uniós finanszírozási lehetőségeket³⁵ néhány pozitív példától eltekintve³⁶ a tagállamok mégsem használták ki teljes mértékben. Például a korábbi vidékfejlesztési rendelet³⁷ 38. cikkét, amelynek alapján a VKI végrehajtásából fakadó intézkedéseket lehetett finanszírozni, alig vették igénybe³⁸. A településiszennyvíz-kezelő létesítmények építéséhez igénybe vehető forrásokat több esetben nem használták fel vagy késedelmesen hívták le, részben a tervezés gyengeségei miatt. A Bizottság 2014-ben a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 17. cikke értelmében részletes beruházási terveket is tartalmazó végrehajtási programok benyújtására szólította fel a tagállamokat, és ezek végrehajtását is szorosan figyelemmel fogja követni. Általánosságban az intézkedési programok nem mindig használják ki azokat az uniós támogatásokat, amelyek a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek céljai megvalósításához elérhetők.

Az intézkedési programokból az is látszik, hogy a hatékony vízhasználatot ösztönző és a víz átlátható árazására vonatkozó intézkedéseket nem alkalmazzák egyetemesen minden tagállamban és minden vízhasználó ágazatban, részint a mérőórák hiánya miatt. Az ösztönző erővel bíró árak bevezetéséhez pedig elengedhetetlen a valós fogyasztást tükröző volumenalapú számlázás bevezetése. Ehhez szükség van fogyasztásmérésre, főleg azon mezőgazdasági hasznosítású területeken, amelyek öntözése a legjelentősebb vízhasználat a vízgyűjtőben. Egyes tagállamok jelentős előrelépést értek el a vízárzási politikájuknak a VKI követelményeihez való igazításában, de a környezeti és erőforrásköltségek megtérülését kevés intézkedés szolgálja. A költségek, köztük a környezeti, erőforrás- és infrastruktúra-költségek megtérülésének hiánya a következő nemzedékek számláját fogja terhelni az olyan területeken, ahol súlyos vízhiány várható, és csődöt mondanak a vízügyi infrastruktúrák.

A víz megfelelő árazásának ösztönzése érdekében a közös rendelkezésekről szóló rendelet³⁹ előfeltételeket kapcsolt a vidékfejlesztési és kohéziós alapok igénybeviteléhez. Ennek értelmében a Bizottság megvizsgálja a tagállamok vízárzási és költség-megtérülési politikáit, és hiányosságok feltárása esetén cselekvési tervet készítet. Az EU Bírósága egy nemrégiben hozott ítéletében⁴⁰ elismerte, hogy a költségek megtéríttetése – árazás vagy más eszköz révén – potenciálisan a vízzel

---

³⁵ Lásd a Számvevőszék 2014/04. sz., „Az uniós vízpolitika célkitűzéseinek integrálása a KAP-ba: részleges siker” című különjelentését: http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_04/SR14_04_EN.pdf.

³⁶ Például a nem termelő beruházásokat a korábbi vidékfejlesztési rendelet (1698/2005/EK) 41. cikke értelmében, amelyeket (pl. Flandriában) vízfolyások partjainak megerősítése érdekében vagy vizes élőhelyek helyreállításához (pl. Dániában) vettek igénybe.

³⁷ A Tanács 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról (HL L 277., 2005.10.21.).

³⁸ A 2007–2013 közötti programozási időszakban az 1698/2005/EK vidékfejlesztési rendelet 38. cikke szerinti vízzel kapcsolatos intézkedéseket csak 2010-ben vették igénybe, amikor elkészültek a VKI szerinti intézkedési programok. Ami az 1305/2013/EK vidékfejlesztési rendelet 30. cikkén alapuló intézkedéseket illeti, a 2014–2020-as időszakra vonatkozó vidékfejlesztési programok még többnyire nem kerültek jóváhagyásra, és bizonytalan, hogy tartalmazznak-e majd vízzel kapcsolatos intézkedéseket.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁴⁰ A C-525/12. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet.

kapcsolatos szolgáltatások széles körére alkalmazandó, ha azok a vízhasználathoz kapcsolódnak. Ha egy tagállam úgy dönt, hogy egy adott vízhasználati tevékenység kapcsán nem alkalmazza a költségmegtérítés elvét, akkor ismertetnie kell, hogy milyen egyéb intézkedésekkel biztosítja a VKI célkitűzéseinek elérését.

6. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

Az alábbi következtetések és ajánlások azt ismertetik, hogy az intézkedési programok miképp valósíthatják meg a következőket:

- a környezeti és a gazdasági célok összeegyeztetése olyan intézkedések segítségével, amelyek az emberek, a természet és az ipar számára is elegendő tiszta vizet biztosítanak;
- az uniós mezőgazdaság és akvakultúra hosszú távú fenntarthatóságának és gazdasági életképességének biztosítása;
- az energiatermelés, a fenntartható közlekedés és az idegenforgalom fejlesztésének támogatása, az Unió valóban zöld növekedéséhez való hozzájárulás.

Az intézkedési programokat szilárd alapokra kell építeni

A tagállamoknak többet kell tenniük annak érdekében, hogy intézkedési programjaikat a vízi ökoszisztémákat érintő terhelések és hatások, valamint a vizek állapotának megbízható értékelésére alapozzák. Ugyanis ha a terheléseket rosszul mérik fel, az egész vízgyűjtő-gazdálkodási terv bizonytalan alapokra épül, és féltő, hogy a tagállamok nem a legszükségesebb és legköltséghatékonyabb intézkedéseket hajtják végre.

A monitorozást fenn kell tartani és/vagy javítani kell. Különösen fokozni kell a felszíni vizek állapotának megfigyelését, elsősorban az elsőbbségi anyagok tekintetében. A vizek ökológiai állapotának felmérésére szolgáló módszerekben még tetten érhető hiányosságokat a tagállamoknak sürgősen meg kell szüntetniük. Kiemelten fontos a víztestek hidrológiai és fizikai változásaira érzékeny módszerek kidolgozása, amit egyes tagállamok már meg is tettek. Az ezen intézkedésekkel kibővített tudásalap biztosíthatja a VKI céljait jobban szolgáló intézkedések meghatározását.

Hiányelemzés, avagy mit kell tenni a célok elérése érdekében

Az intézkedési programok helyes összeállításához a tagállamoknak meg kell találniuk az intézkedések azon legköltséghatékonyabb kombinációját, amellyel a vizek jelenlegi állapota a jó állapotig javítható. A hiányelemzés segít megérteni, hogy mit kell tenni a célok elérése érdekében, az mennyi ideig fog tartani, és melyik félnek mibe kerül. A műszaki megvalósíthatatlanság vagy az aránytalan költségek miatti mentességek alkalmazását is csak egy ilyen elemzés támaszthatja kellően alá. Ha bizonyos mentességek indokoltak is, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy intézkedéseik a lehető legnagyobb mértékben szolgálják a célok elérését.

A vízhasználat hozzáigazítása a VKI környezetvédelmi célkitűzéseéhez és a változtatások érvényre juttatása

A meglévő engedélyeket, például a vízkivételi engedélyeket (beleértve a vízhasználati engedélyeket), a kibocsátási engedélyeket, az erőműengedélyeket stb. felül kell vizsgálni, és szükség esetén ki kell igazítani a VKI célkitűzéseivel való összeegyeztethetőség érdekében. Egyes tagállamokban már zajlik ez a munka, máshol még várat magára.

Az engedélyek felülvizsgálata után pedig a tagállamoknak azok betartását is biztosítaniuk kell. Ennek keretében végezhető a meg nem felelés kockázata szerint rangsorolt ellenőrzések, és biztosítani kell a megfelelő jogérvényesítő kapacitást.

A szennyezés kiküszöbölése

A tagállamoknak meg kell erősíteniük a mezőgazdaság okozta diffúz szennyezés elleni fellépést szolgáló alapintézkedéseiket. Annak ellenére, hogy sok víztest távol áll a jó minőségi állapot elérésétől, és hogy a VKI végrehajtása előtti intézkedések számos vízgyűjtő területben nem voltak kielégítőek, számos tagállamban csak önkéntes intézkedések vannak érvényben. Bár igaz, hogy ezekkel is elérhető némi javulás, jelentős előrelépést csak a kötelező alapintézkedések hozhatnak.

A szennyezés forrásai ellen a tagállamok a VKI szerinti intézkedések és a vízzel kapcsolatos jogszabályok, így különösen a nitrátokról szóló irányelv, az ipari kibocsátásokról szóló irányelv és a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv teljes körű végrehajtásával léphetnek fel. Ez a megközelítés sokkal célravezetőbb, mint az utólagos kezelés, például az ivóvíz minőségének biztosításához, ugyanis kiküszöböli a magas kezelési költségeket és a környezetet is kíméli. A tagállamokat ösztönözzük arra, hogy az ivóvíz kivételére használt vizek, különösen a felszíni vizek környezetének megóvása érdekében folytassák a védőövezetek kialakítását. Arra is figyelni kell, hogy a tagállamok intézkedései kifejezetten a víztestek jó állapotának elérését gátló forrásokra és anyagokra irányuljanak.

A mennyiségi kérdések kezelése a minőségre gyakorolt hatást is figyelembe véve

Az intézkedési programok Bizottság általi értékelése azt mutatja, hogy a vízi ökoszisztémákat érintő terhelések értékelésekor a minőség és a mennyiség közötti kapcsolatot jobban figyelembe kell venni, és intézkedéseket kell hozni a vízkivételek és a hozamszabályozás területén.

Az éghajlatváltozás következtében a vízhiány és a szárazság Európa számos területét egyre súlyosabban érinti, legalábbis bizonyos évszakokban. Egyre több uniós vízgyűjtő területben tapasztalható mennyiségbeli hiány, így a tagállamoknak meg kell előzniük a vízkivételek mértékének fenntarthatatlanná válását. Ahol a vízkivétel már most is aránytalanul magas, ott a tagállamoknak fel kell lépniük a vízhasználat fenntarthatóságának helyreállítása érdekében. Ez különösen fontos a talajvíz esetében, figyelemmel azokra az esetekre, amikor jelentős vízfüggő ökoszisztémák, gyakran védett területek, például vizes élőhelyek sorsa is kockán forog. A mentességeket a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben megfelelően meg kell indokolni a VKI feltételrendszere alapján.

A víztestek hozamának és formájának megváltoztatása elleni fellépés

Jóllehet az Unióban a víztestek egyharmadára jelentősen kihat a hozam (hidrológia) vagy a forma (morfológia) szabályozása, számos ország intézkedési programjából hiányoznak az e probléma enyhítésére szolgáló intézkedések.

A tagállamoknak a nemrég elfogadott közös végrehajtási útmutató szerint az ökológiai vízhozamokat kell figyelembe venniük, és meg kell hozniuk az ökológiai vízhozam védelmére vagy helyreállítására hivatott intézkedéseket mind a hagyományos, mind az új vízhasználatok esetén. Ehhez a tagállamoknak megfigyelési és értékelési módszereket kell kidolgozniuk, amelyekkel azonosíthatók a jó ökológiai állapot elérését kockáztató hidrológiai beavatkozások. A legjelentősebb változtatások azonban addig is azonosíthatók, és kezelhetők a meglévő eszközök és intézkedések segítségével, ezért a következő intézkedési programoknak kiemelten kell foglalkozniuk a vízkivételek és hozamszabályozások hatásainak enyhítésével.

Sok víztest esetében elválaszthatatlan egymástól a fizikai módosítás és a hozam kérdése, így az ökológiai hozam figyelembevétele önmagában nem mindig elegendő, és azt adott esetben helyreállító intézkedésekkel kell ötvözni a VKI céljainak elérése érdekében.

A gazdasági eszközök és ösztönzők átgondolt használata

A tagállamoknak ki kell küszöbölniük a vízhasználat árazása terén tapasztalható következtelenségeket, különösen, de nem kizárólag a mezőgazdasági ágazatban. Ezek fennállása ugyanis még mindig jelentős környezeti és gazdasági károkat okoz, többek között a szűkös vízkincs pazarló használata vagy a költséges kezelést igénylő szennyezések miatt. Ezek a problémák korlátozzák a megvalósítható gazdasági tevékenységek körét, aláásva számos uniós régió növekedési lehetőségeit. A VKI előírásainak megfelelő, fogyasztásmérésen és költségmegtérülésen alapuló árképzés a pazarlás csökkentése révén javítaná a vízhasználat hatékonyságát, előmozdítaná olyan termények vagy gazdálkodási modellek választását, amelyek révén csökkenthetők az előállítási költségek, javul a termelés gazdasági mérlege, és befolyynak azok a források, amelyekkel egyrészt biztosítható az infrastruktúrába való beruházások hosszú távú fenntarthatósága, másrészt megszüntethető a vízszivárgások okozta veszteség⁴¹.

A végrehajtás összehangolása az eredmények halmozása érdekében

Az intézkedési programok sikeréhez elengedhetetlen a különböző szinteken megvalósuló együttműködés, amelynek a meglévő, már bevált struktúrákra kell támaszkodnia. Ez először a vízgyűjtő kerületek szintjén alkalmazandó, ahol a közigazgatási vagy országhatárok nem akadályozhatják a legköltséghatékonyabb intézkedések kiválasztását. Szintén alkalmazandó a különböző környezetvédelmi jogszabályok végrehajtóira, mivel a VKI szerinti intézkedési programok alapvető szerepet játszanak az árvízvédelmi irányelv, a tengervédelmi stratégiáról szóló irányelv, az EU biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiája és az élőhelyvédelmi irányelv egyes céljainak elérésében.

A VKI és az árvízvédelmi irányelv értelmében kidolgozandó kezelési tervek időbeli hatályának összehangolása lehetőséget teremt arra, hogy a vizek állapotáról és a vizeket érintő terhelésekről rendelkezésre álló információk együtt legyenek értékelhetők, és olyan intézkedési programok készüljenek, amelyek a jó állapot elérésére és az árvíz-

⁴¹ A vízszivárgásokkal kapcsolatos helyes gyakorlatokról lásd a következő linken elérhető útmutatót: <https://circabc.europa.eu/w/browse/bb786001-ed42-416d-836e-4835481ba508>.

kockázat csökkentésére egyaránt törekszenek. E szinergiákat a lehető legnagyobb mértékben ki kell használni.

Az árvízvédelmi irányelv szerinti kockázatkezelési intézkedések azonosításakor a tagállamoknak szem előtt kell tartaniuk a természetes vízmegtartó intézkedések sokrétű és hosszú távú előnyeit. Ezeket figyelembe kell venniük akkor is, amikor a VKI 4. cikkének (7) bekezdése értelmében értékeli egy víztest fizikai megváltoztatásával járó projektnek a környezet számára jóval előnyösebb alternatíváit.

Az árvízvédelmi irányelv végrehajtása mindeddig jól halad. Mivel az irányelv csupán keretet biztosít, végső sikere nagyban függ a tagállamok ambícióitól és 2015-ös terveik teljes körű és mérhető végrehajtásától⁴². A jövőbeli lehetséges jelentős áradások azonosítására használt módszerek és az ezek hatásainak számszerűsítésére szolgáló modellek még javításra szorulnak. Az éghajlatváltozás és a társadalmi-gazdasági változások (pl. a városok terjeszkedése, a talaj lezárásával járó területhasználat) hatásait szélesebb körben figyelembe kell venni, mert fontos tényezők az árvíz kockázat kezelésében.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek második köre ezenkívül szinergiákat hozhat létre a tengervédelmi stratégiáról szóló irányelv szerinti első intézkedési programok kidolgozásával. A két irányelv kiegészíti egymást, és végrehajtásukat össze kell hangolni.

A beruházási lehetőségek megragadása

A tagállamoknak érdemes kihasználniuk az intézkedési programok végrehajtásának pénzügyi támogatására rendelkezésre álló különböző uniós forrásokat. Ezek között említendő a vidékfejlesztési programok keretében az éghajlatra és a környezetre kedvező hatást gyakorló mezőgazdasági gyakorlatok alkalmazásához igénybe vehető támogatás, a kohéziós alapok keretében a vízzel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok támogatása, a LIFE integrált projekteket célzó finanszírozása, a Horizont 2020-ból a vízügyi ágazat innovációjának támogatására, valamint a vízügy és az árvíz kockázat-kezelés kapcsán felmerülő társadalmi kihívások innovatív, természet alapú megoldására felhasználható források. A Bizottság már számos alkalommal részletesen kifejtette a véleményét a tagállamok által javasolt partnerségi megállapodásokról, vidékfejlesztési és operatív programokról, jelezve, hogy azok hogyan járulhatnak hozzá a legjobban a VKI célkitűzéseéhez és általában véve a környezet állapotának javításához, ám e források gyakorlati felhasználása a tagállamok és a régiók felelősségi körébe tartozik.

A tagállamoknak ki kell használniuk az európai innovációs partnerségek keretében kifejlesztett, a vízzel és a mezőgazdaság termelékenységével és fenntarthatóságával kapcsolatos innovációkat, és ezeket össze kell kapcsolniuk a VKI végrehajtásával járó kihívásokkal.

Végül hasznos lehet a Bizottság által előterjesztett uniós beruházási tervben⁴³ rejlő lehetőségek kiaknázása is, különösen a vízügyi infrastruktúrák fejlesztése érdekében.

---

⁴² A siker méréséhez fontos a káradatok rögzítésére vonatkozó útmutatások kialakítása a tagállamokban, lásd: <http://drr.jrc.ec.europa.eu/LossDataWorkshopOctober2014>.

⁴³ http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.